

כ"ק אדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פארטיגול זצלה"ה מסקולען

נולד בסקולעני שברומניה ביום ראש חודש חשון תרנ"ח לאביו הגה"צ רבי ישראל אברהם פורטוגל זצ"ל (המשפחה נקראה כן בשל היות מוצאה מגולי פורטוגל אשר השתקעו ברוסיה). רבי ישראל אברהם אב"ד סקולען היה גאון גדול ומפורסם, מגדולי תלמידיו של רבי ישעיה שור זצ"ל אבד"ק יאסי. שרידים מתוך המון האגרות בדבר הלכה אשר התכתב עם גדולי דורו נדפסו ע"י בנו אדמו"ר זצלה"ה בספר 'שם ושארית ישראל'.

בימי עלומיו מרבה היה להסתופף בחצרות הקודש של הצדיקים לבית רוזין, ובפרט בחצרות האדמו"רים משטעפינשט וסאדיגורא אשר חיבבוהו מאד והעידו בו כי עוד יבואו ימים ועל דלתותיו יצבאו רבים וטובים להתבונן בעבודת קדשו ולהפקד על ידו בדבר ישועה ורחמים.

ביום ל"ג בעומר תרע"ה נסתלק אביו הרב לבית עולמו. רבי אליעזר זוסיא אשר היה באותם ימים סופן בביהמ"ד ופיו לא פסיק מגירסא הוכרז כממלא מקומו ברבנות העיר, והוא עלם בן ח"י שנים, באותה עת כבר הספיק לסיים את הש"ס בעיון ולהתעטר בהורמא מגדולי רבני דורו. כבר אז היה ידוע ומוכר לבני העיר כגאון וצדיק וכמי שניחן בפה מפיך מרגליות ובעל כח סגולי לקרב את פשוטי העם לאביהם שבשמים. ואכן, נוהג היה רבי אליעזר זוסיא את רבנותו ברמה כזקן ורגיל, בד בבד היה אב רחום לכל בני עירו, משתתף בצערם ובשמחתם ואוהב ישראל בכל נימי נפשו.

הצלחתו הכבירה בביטוס חומת הדת בסקולען הוציאה לו מוניטין ברחבי בסרביה ורומניה, עד כי נתבקש ע"י עדת היראים בעיר הגדולה טשורוביץ כי יבוא להשתקע בה ויפעל גם בה להרמת קרן התורה. גם רבו כ"ק אדמו"ר רמשי" מסאדיגורא המליץ בפניו למלא את בקשתם ולעבור לטשורוביץ, בה יוכלו לבוא לביטוי ביתר שאת פעולותיו הכבירות להרמת קרן ישראל. ואכן, משנענה להם רבי אליעזר זוסיא וקבע את משכנו בתוכם, הוכר עד מהרה כמנהיג המוכתר של היהדות החרדית בטשורוביץ, בה חולל מהפכה רבת, המוני אחים תועים באו והסתפחו לצבא ה' בזכות פעולותיו הכבירות.

ביקש צדיק לישב בשלוה על התורה והעשייה הרוחנית, וקפצה עליו רוגזה של מלחמת העולם שפרצה אז. טשורוביץ היתה עיירת גבול אשר במהלך ימי הלחימה הקשה עברה מצד אל צד פעמים אחדות, עד אשר נכבשה בידי הלגיון הנאצי. נבסי ניסים שרד רבי אליעזר זוסיא את מאורעות הימים ההם, אך גם בתום המלחמה, משחזרה העיר לשלטון הרוסים לא הונח לו. השלטון הקומוניסטי אשר כל פעילות דתית, ורבי אליעזר זוסיא אשר המשיך לפעול ללא חת היה להם למטר, במשך חודשים ארוכים התייסר יחד עם בנו ממלא מקומו כ"ק אדמו"ר שליט"א במרתפי הכלא הידועים לשמצה, עד אשר בחסדי מרומים ניצול מצפרניהם. בשנת תש"כ משקיבל אשרת יציאה, עבר לארה"ב, בה נהיג את עדת ה' עד להסתלקותו לב"ע בערב ראש חודש אלול תשמ"ב.

נודע בעבודת הקודש שלו ובתפילותיו אשר ארכו שעות רבות בהשתפכות הנפש ובסילודין, המונים היו מסתופפים בצילו, באים ללמוד ולהתבונן בעבודת הק' שלו בעריכת שלחנותיו בשבתות ובמועדים. אמרות קדשו אשר נשא בותם עתים במקהלות עם נדפסו לימים בספרי 'נועם אליעזר'. עם זה נודע כענותו ושפל ברך אשר לא מחזיק טיבותא לנפשיה. כדאי לצטט מאשר כתב בצוואתו נוראת הווד, בה משתקפת מעט מאישיותו: **אני העני מדרת וממעש נותן תודה גדולה לאנשים שהחזיקו בי, אם כי לא הייתי ראוי לזה כי חוטא ופושע אני, בכל זאת אחשוב כי יש להם שכר כי כוונתם רצויה שחשבו אותי לצדיק ותלמיד חכם, וכפי מחשבתם מגיע להם שכר.**

גולת הכותרת של פעולותיו היו מאמציו הכבירים בהצלת בני הנוער לחיי תורה ומצוות. את כל מאורדו השקיע במפעל האדירים אותו ייסד עוד ברומניה, רשת ענפה של מוסדות חינוך בשם 'חסד לאברהם' הקים עבורם, בה יתחנכו בדרך התורה והמסורה, ועד אחרית ימיו הקדיש את כל כולו למענם, גם בשנותיו האחרונות עת היה חלוש ומרותק למיטתו היו הם בראש מעיניו, זמן קצר טרם הסתלקותו מבקש הוא מאת בנו אהובו, כ"ק אדמו"ר שליט"א, להמשיך במפעל הקודש ומפעל חייו.

תודתו נתונה להרב דב ברלין מבני ברק, אשר המציא לידינו אגרת קודש זו (ואגרת נוספת בדבר הלכה המובאת לקמן) על מנת לפרסמה כאן. תשרי"ח לו.

זכני לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

כ"ה, יום שהוכפל בו כי טוב משהו יפרח כ"ט סיון שנת ה' שתכח פ"ק אשקלון באה"ק תובכא"ם

שלמא רבא לכ' אהובי וידיד נפשי הרה"ג המפורסם בנש"ק וכו' מוהר"ר צבי גוטמאן נ"י ויזרח

חיים ברכה ושלו'

אחדשה"ט באהבה כמצות התורה"ק,

הנה אנכי בדרך נחני ה' פ"ק אשקלון מעש"ק העבר

שבתנו בעזוהי"ת כאן בקהל רב שבאו לכבוד ש"ק

וי"ר שנקבל השפעת הברכה ממקור הברכה משבת זה

ונזכה עוד לקבל שבתות מתוך רוב שמחה וכו'.

- - - לא אמנע טוב מבעליו מה שעלתה בדעתי העני' בעת כתבי המכתב לכ"ת נ"י

דיש להבין מבקשה זאת שאומרים בש"ק זכני לקבל שבתות מתוך רוב שמחה

ולמה לא כל שמחה, וי"ל עפ"י שכתבו בסה"ק דאם כי חיוב תשובה הוא בכל יום

ובכל עת ובכל שעה בכ"ז יום ש"ק הוא חיוב ביותר להרהר ולשוב בתשובה, וכתב

הגה"ק חיד"א ז"ל בפ' התשובה בפ' ושבב' הוא אותיות ושבת כי יום ש"ק הוא המסוגל

והייב ביותר בתשובה וא"כ אם צריך אדם להרהר בתשובה ביום ש"ק א"א בלא

מרירות לב קצת להתמרמר על חטאתיו (אפילו בשוגג צריך תשובה) עוונותיו ופשעיו

(במחשבה בהסתכלות בדיבור ובמעשה) א"כ א"א להיות כל שמחה ורק יען כי בש"ק

אסור להיות עצב (אפילו לתשובה) עכ"פ מרירות קצת יש (ויעוין בט"ז ז"ל לענין בכ"י

בשבת) ולזאת אנו אומרים מתוך רוב שמחה.

ויש להמתיק קצת בדרך בדיחותא תורנית שסופה יראה [ככנגמ' שבת רבה מקמי וכו']

ולבסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא] כי המשך הדברים שאומרים בתפלה

הנ"ל מתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עוונות, וקשה הלא כדאי הי' לבקש שלא יהי'

לנו שום עוון, וכי מיעוט עוונות מותר לעשות ח"ו? וי"ל בדרך בדיחותא שמי שיש לו

עושר וכבוד א"א לו שלא יכשל באיזו עוון כמו מיעוט צדקה וכדומה, א"כ ניחא מה

שאנו אומרים רק מתוך רוב שמחה כי צריך להתמרמר ולשוב על מיעוט העוונות,

ומיעוט העוונות מפריע ומערבב את השמחה ח"ו כי צריך להתמרמר ולשוב בתשובה.

השי"ת יעזור שנשוב בתשובה שלמה מתוך שמחה כדאיתא בשם תלמידי הבעש"ט הק' שצריכים לבקש על תשובה מתוך שמחה, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועת ה' בבא"ם.

אחתום בברכה המשולשת בתורה המשולשת הנצחית והגאולה האמיתית בבא"ם

אוהבו וידידו עוז בזכרון אהבת אבותי

הק' אליעזר זוסיא

בלאאמו"ר הרה"צ זצ"ל פרטוגל

פ"ש וברכה מרובה לכ' בנו אהובי הרב אפרים נ"י

* בשולי האיגרת נכתבו ביאורי דברים בדברי קדשו דאדמו"ר זצלה"ה בלא חתימת הכותב. (יש מקום להשערה כי הכותב הוא מקבל המכתב הרב גוטמן ז"ל):

רוב שמחה לא כל שמחה, כי 'כל' משמע אפילו כל שהוא, כמו כל מחמצת לא תאכלו או כל שאור וכל דבש לא תקטירו (מנחות יא בכורות ג), או ולרש אין כל (שמואל ב' יב ג), נפשנו יבשה אין כל, חסרנו כל (ירמיה ד), תהלים ט אודה ד' בכל לבי אספרה כל נפלאתיך הלא נאמר מי ימלל גבורות ד' ישמיע כל תהלתו? אלא הכוונה מקצת נפלאותיו, וכן בתפלת רה"ש מלוך על כל העולם כולו ולא סגי לומר 'על כל' למה עוד כולו? או וכל הרשעה כולה כעשן תכלה, וראה בט"ז הרה"ש סי' תקפ"ב ס"ק ג' ובית אפרים שם ראי' מסי' ש"פ בשם ט"ז סק"א ובבנין אריאל עה"פ כי כל העדה כולם קדושים ובתפילה צריכים לברר שמותר (?), לכן י"ל רוב שמחה, שאין לפרש אחרת ורובו ככולו.

מיעוט עוונות אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אפי' בטוב יש מיעוט מן החטא וכו' אבל יש לפרש כמו ממעטין בשמחה, תוס' מגילה ה' שאין כלל, וכן בש"ע או"ח תקנ"א מג"א מק"א ומחצה"ש שם, ובש"ק באהבה וברצון' עושים 'תשובה מאהבה' וזדונות נעשו זכיות ומצוות, והעוונות מתמעטים וכו' ולכן שמחים, כי פקודי ד' ישרים משמחי לב, ולישרי לב שמחה, וגם הלשון 'מיעוט עוונות' מקביל ל'רוב שמחה', כלומר ע"ז שאנו ממעטים את העוונות, הודות להתשובה שאנו שבים בש"ק שבת אותיות תשב ואשרי אנוש יעשה זאת שומר שבת מחללו, מחול לו, כאמרם ז"ל, ולכן בצדק אנו שרים ומזמרים ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג עם מקדשי שביעי.